

Nr 423.

Av herr **Hagberg** i Luleå och **Brädefors**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 96, med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.

Den allmänna arbetstidslagen har nu länge varit gällande i vårt land, men trots detta har flera betydande grupper arbetstagare först under senare år erhållit en viss reglering av sin arbetstid och några står fortfarande helt utan lagligt skydd på detta område. En betydande grupp av dessa senare är de kontorsanställda, vilka är helt undantagna i »Lagen om arbetstidens begränsning» av år 1930 och för vilka icke heller några särskilda bestämmelser gäller.

De privatanställda kontoristerna har hoppats att få denna fråga ordnad i samband med regleringen av arbetstiden för butiksanställda. De av Kungl. Maj:t år 1935 utsedda sakkunniga skulle ju utreda frågan om »en laglig reglering av arbetstiden för de affärs- och kontorsanställda». Emellertid har de kontorsanställdas förhoppningar härvidlag icke infriats.

Att stora missförhållanden förekommer i fråga om kontoristernas arbetstid visar exempelvis socialstyrelsens yttrande till de sakkunnigas betänkande, där den bl. a. säger:

»Enligt arbetsgivarnas till undersökningen lämnade uppgifter, vilka representerar det mest omfattande materialet, skulle längre ordinarie veckoarbets-tid än 48 timmar hava förekommit för tillsammans omkring 3,900 anställda, bland vilka omkring 1,000 tillhörde gruppen kontorspersonal, 200 teknisk personal, 1,100 arbetsbefäl, 700 lager- och expeditiionspersonal och 900 gruppen vakter och bud.»

Härvidlag är att taga i betraktande att detta är mycket ofullständiga uppgifter, och de kommer enbart från *arbetsgivarnas* sida. Socialstyrelsen till-lägger också:

»I verkligheten torde sammanlagda antalet för dessa grupper kunna uppskattas till åtminstone den dubbla här redovisade totalsiffran.»

Stockholms-Tidningen skrev efter de sakkunnigas utlåtande i denna fråga förra året följande, som är belysande för kontorsfolkets syn på saken:

»Det må förlåtas, om man icke anser utredningens motivering riktigt tillfredsställande, när det gäller avvisandet av Dacos framställning om en lagstiftning för de kontorsanställda blott rörande övertiden och övertidserättningen. Här har utredningen bara följt en schablon — kroppsarbetarnas 48-timmarsvecka — när den nekat att skapa en lagstiftning för andra kategorier, vilka råkat arbeta under olikartade förhållanden med genomsnittligt kortare arbetstid, men vilkas arbetsförhållanden likväl erkännas vara otill-

fredsställande. I Danmark . . . lär man icke ha låtit avskräcka sig av dylika schabloner utan ingripit även till skydd för kontorsfolket.»

Redan förra året motionerade vi i andra kammaren om att regeringen måtte komma med ett förslag om reglerad arbetstid och 40-timmarsvecka för kontorsanställda samt reglerade övertidsbestämmelser och övertidsersättning även för denna grupp. De synpunkter vi då framlade gäller fortfarande. Vi sade bl. a. i vår motion:

»Utredningsmännens förhoppning om att övertidsersättning skall ordnas på frivillighetens väg för de kontorsanställda är givetvis en chimär. En maximerad arbetstid bör fastställas och ligga till grundval för övertidsanspråk. 40-timmarsvecka är också motiverad för de kontorsanställda ur många synpunkter. Vissa betydande grupper har t. ex. redan denna arbetstid. Kontoristernas arbete är ofta synnerligen forcerat och enerverande. En stark rationalisering har förekommit inom kontorsvärlden under en följd av år, och antalet arbetslösa kontorister är betydande. De kontorsanställda behöver kanske mer än andra tillfälle till vidare utbildning för att hävda sig i sitt arbete, och denna utbildning måste ju framför allt bestå i kurser o. s. v., som genomgås efter arbetstidens slut.»

Något förslag om reglering av de kontorsanställdas arbetstid har ännu icke framlagts av regeringen, och detta motiveras av departementschefen i Kungl. Maj:ts proposition nr 96 med att icke en så omfattande utredning i spörsmålet förebragts att lagstiftning kunnat utarbetas på grundval av densamma. Det är ju synnerligen beklagligt att de sakkunniga, som tillsattes redan 1935, icke fyllt denna uppgift såsom de bort och fått i uppdrag. Enligt den parlamentariska tågordning, som här förekommer, tycks de kontorsanställda få vänta på en lagstadgad reglering av sin arbetstid tills en sådan omfattande utredning verkställts.

Med hänvisning till ovanstående och vad som säges i Kungl. Maj:ts proposition nr 96 föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt utredning rörande de kontorsanställdas och därmed jämförliga arbetstagares arbetstidsförhållanden och förslag om lagstadgad arbetstidsreglering samt övertidsersättning för de kontorsanställda.

Stockholm i mars 1939.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.